

Maa- ja metsätalousministeriö

Tenojoen kalastussäännön vuotta 2023 koskevat täsmennykset; oikeusministeriön lausunto

Maa- ja metsätalousministeriö on pyytänyt oikeusministeriön lausuntoa pöytäkirjasta, johon on kirjattu neuvottelutulos Suomen ja Norjan välisistä neuvotteluista Tenojoen kalastussäännön täsmennyksistä kalastuskaudelle 2023. Sovitut muutokset on tarkoitettu tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella ennen huhtikuun alkua vuonna 2023. Lausuntopyyntöön liitteenä on pöytäkirjan lisäksi lähetetty muistiolounnos.

Tenon kalastussopimuksen 6 artiklan mukaan Suomen ja Norjan hallitukset tai niiden määräämät viranomaiset voivat sopia kalastussäännöstä poikkeavista määräyksistä, jos se on tarpeen kalakantojen tilan turvaamiseksi tai heikentymisvaarassa olevien kalakantojen elvyttämiseksi taikka jos kalakantojen tila sen sallii. Lohenkalastus on kielletty Tenojoen vesistöissä kalastuskaudella 2023, mistä on sovittu Norjan kanssa jo lokakuussa 2022. Asiaa koskevat lakimuutokset on vahvistettu 3.3.2023. Tästä syystä pöytäkirjalla nyt sovitut täsmennykset koskevat muuta kuin lohenkalastusta.

Oikeusministeriö toteaa nyt tehdystä vuonna 2023 koskevista täsmennyksistä, että se pitää lapsilupaa kannatettavana lapsen oikeuksien näkökulmasta. Lapsilupaa voidaan oikeusministeriön käsityksen mukaan pitää osittain merkityksellisenä myös alkuperäiskansa saamelaiden oikeuksien toteutumiselle, vaikka saamelaiskulttuuriin liittyvä lohenkalastus onkin kielletty vuonna 2023. Oikeusministeriö ei lausu muista edellä mainittuun pöytäkirjaan sisällyvistä täsmennyksistä.

Lausuntopyyntöön liitteenä olevasta muistiolounnoksesta oikeusministeriö esittää seuraavat huomiot:

Muistiolounnoksessa kerrotaan, mistä asioista ja milloin maa- ja metsätalousministeriö on neuvotellut saamelaiskäräjien kanssa saamelaiskäräjälain 9 §:n mukaisesti. Muistiossa olisi syytä avata, miltä osin yhteisymmärrykseen on päästy sekä neuvotteluissa mahdollisesti eriäviksi jääneet käsitykset.

Edelleen muistiolounnoksessa käsitellään vuoden 2023 poikkeavien määräysten biologiset perusteet. Tekstissä tuodaan esille, että Tenon lohikantojen seurannan perusteella niiden tila on arvioitu niin heikoksi, että mereltä kohti jokea palaava lohimäärä ei täytä kestäväen kalastuksen lähtökohtia edes ennen kuin yhtään lohta on ennätetty pyytää. Oikeusministeriö huomauttaa, että vuoden 2023 lohenkalastuskieltoa koskevan hallituksen esityksen mukaan lohikantojen tila ei mahdollista lohenkalastuksen sallimista kuin hyvin pienessä mittakaavassa (HE 289/2022 vp, s. 10). Kyseisen esityksen mukaan vähäisen kalastuksen sallimisesta ei kuitenkaan päästy yhteisymmärrykseen neuvotteluissa Norjan kanssa. Muistiota olisi oikeusministeriön mukaan perusteltua tarkentaa tältä osin.

Lopuksi oikeusministeriö toteaa, että muistiolounnoksessa olisi perusteltua arvioida Tenojoen kalastussäännön täsmennysten mahdollisia vaikutuksia myös alkuperäiskansa saamelaiden oikeuksiin.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
 Oikeusministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 25
 00023 Valtioneuvosto

Eteläesplanadi 10
 Helsinki

0295 16001
 +358 295 16001

09 1606 7730
 +358 9 1606 7730

kirjaamo.om@gov.fi
 oikeusministerio.fi

Osastopäällikkö, ylijohtaja

Johanna Suurpää

Neuvotteleva virkamies

Yrsa Nyman

Liitteet

Jakelu MMM Maa- ja metsätalousministeriö

Tiedoksi

VN/4887/2023-OM-6

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: